

Regjeringa har forpliktet seg til å videreføre og styrke CO₂-kompensasjonsordninga

Vi ordførere i industrikommunene som er vertskap for de sju aluminiumsverkene i Norge er bekymret for signaler vi har fått om at CO₂-kompensasjonsordninga for norsk prosessindustri kan bli svekket i statsbudsjettet for 2023. Vi minner derfor om at Hurdalserklæringa slår fast at regjeringa skal «*Videreføre og styrke CO₂-kompensasjonsordninga, eller tilsvarende ordninger så lenge det er behov, for å sikre industriens konkurransevne og hindre karbonlekkasje*».

CO₂-kompensasjonsordninga er en viktig rammebetingelse for norsk prosessindustri. Ordninga kompenserer for «importert» CO₂-avgift på norsk vannkraft. Mekanismene bak dette bør være godt kjent i disse dager. Fordi det norske kraftnettet er koblet sammen med det europeiske kraftnettet, driver høye europeiske kraftpriser opp prisen på norsk kraft. Og – en del av prisen på den europeiske krafta er CO₂-avgifter, siden det er mye fossil kraft i dette kraftsystemet. Ergo ender norsk industri opp med å betale «indirekte CO₂-avgift» på den fornybare industrikrafta. Den rødgrønne regjeringa fikk kompensasjonsordninga på plass for å motvirke dette – norsk fornybar kraft skal være en konkurransefordel for norsk industri, og norsk industri skal ikke betale avgift på grunn av klimagassutslipp i utlandet. I så fall kan enden på visa være at industrien flagger ut til land med billigere kraft, såkalt karbonlekkasje. Dette er i stor grad fossil kraft, men tilbys i land uten avgiftsregimer for dette. Resultatet blir høyere utslipp av klimagasser.

Etter intenst politisk arbeid, overlevde CO₂-kompensasjonsordninga også Solbergregjeringene. Nå har det kommet oss for øre at vår regjering vurderer endringer i CO₂-kompensasjonen i statsbudsjettet for 2023 som i praksis innebærer at ordninga strammes inn. Bakgrunnen er så vidt vi forstår at kostnadene ved ordninga øker som følge av høyere CO₂-kvotepris i Europa. Prisen på CO₂-kvoter har økt kraftig de siste årene, fra rundt 20 EUR/tonn til nærmere 80 EUR/tonn. Det slår ut på kraftkostnadene for industrien, og følgelig på CO₂-kompensasjonsordninga. Det er store beløp det er snakk om, men for det offentlige Norge må disse sees opp mot de store inntektene staten får gjennom at CO₂-priseffekten øker kraftprisen, og dermed også utbytte og skatteinntekter fra kraftsektoren. Inntektssida for det offentlige er derfor vesentlig større enn utgiftssida gjennom CO₂-kompensasjonsordninga. Naturlig nok, slik strømprisene er om dagen.

Vi «aluminiumsordførere» vet av erfaring hvor avgjørende det er for prosessindustrien med stabile rammevilkår, og at CO₂-kompensasjonen blir stående – slik Hurdalserklæringa er tydelig på. Slik vi forstår det, er prosessindustrien positive til en dialog med regjeringa om hvordan vi kan sikre ordninga for framtiden. Men – fordi dette er en svært viktig ordning for industrien, ikke minst nå når CO₂-prisene øker og kraftprisene er høye, må eventuelle endringer være gjenstand for en grundig prosess og baseres på nøye utredninger av de langsiktige konsekvensene. Slike endringer kan ikke gjøres noen knappe uker før et budsjett lanseres, uten nødvendig dialog. Regjeringa har visst om økningen i kvoteprisen og de følgene det får for ordninga over tid. Det har altså vært god anledning til å invitere industrien inn til en grundig prosess i forkant dersom regjeringa ønsker å se på endringer i ordninga allerede i budsjettet for 2023. Skal en slik prosess bli god, blir det for tidlig å gjøre endringer i ordninga allerede nå i høst.

Vår bekymring er likevel at det er akkurat det som kan skje – at det kommer endringer i CO₂-kompensasjonsordninga i budsjettet for 2023, og at disse «snekres sammen» i seine nattetimer rett før budsjettet legges fram, uten nødvendig dialog med industrien, i en lettvent prosess som ender i raske grep som ingen helt ser konsekvensene av. Alvoret er stort – 50 % av EUs

aluminiumsproduksjon er nå stengt ned permanent eller midlertidig som følge av høye kraftpriser. Hydro stengte nettopp primærmetallproduksjonen ved Slovalco i Slovakia, der fraværet av en konkurransedyktig CO₂-kompensasjonsordning gjorde at de ikke fikk tegnet langsiktige kraftavtaler, og dermed stod i en situasjon der videre drift ikke er forsvarlig i dagens kraftmarked.

Vi ber derfor vår regjering og våre representanter i Stortinget om at

- 1. Hurdalserklæringa følges opp med hensyn til at CO₂-kompensasjonsordninga skal videreføres og styrkes.*
- 2. Stortinget nå gjør de formelle vedtakene som trengs (tilleggsproposisjon) som sikrer utbetaling av ordninga for 2021 før fristen i desember.*
- 3. Eventuelle justeringer av ordninga baseres på gode faglige analyser og gjennom dialog med industrien, ikke ved ensidige og raske endringer i forbindelse med regjeringas utarbeiding av statsbudsjettet for 2023 og forhandlinger om dette i Stortinget. Det blir uansett for tidlig å gjøre endringer i ordninga i høst.*
- 4.*

Med hilsen

Ståle Refstie, ordfører i Sunndal

Berit Hundåla, ordfører i Vefsn

Jarle Nilsen, ordfører i Karmøy

Hilmar Høl, ordfører i Årdal

Hilde Enstad, ordfører i Kvinnherad

Petter Sortland, ordfører i Høyanger

Arnt Abrahamsen, ordfører i Farsund